

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XXXI. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

CAPVT XXXI.

* Idem.

Pertuas nobis litteras intimasti, te plurimum dubitare super quadam epistola decretali, quam nos asseris edidisse, de testibus admittendis contra simoniacam pravitatem. Noveris igitur incunctanter, quod nos illam epistolam, quæ sic incipit: *Quamvis ad abolendam*, nequaquam edidimus, sed aliam, quæ sic incipit: *Licet Heli*, nos edidisse fatemur, ad cuius intelligentiam credimus distinguendum, utrum is, contra quem agitur, de simoniaca pravitare denuntietur civiliter, an criminaliter accusetur; & utrum agatur secundum juris rigorem, an secundum temperantiam æquitatis. Item utrum sit regularis ipse, qui jam renuntiaverit mundo; an secularis, qui adhuc in mundo existat; & utrum inferioris sit gradus, an excellentioris sit dignitatis; ad hæc, utrum antè fuisset claræ opinionis, & bonæ famæ; an graviter infamatus, & valdè suspectus; & utrum de facili possit puniri, an sine scandalo nequeat condemnari. Præterea utrum testes sint honesti, an criminosi; & utrum iam sint emendati de crimine, an adhuc in crimine perseverent: rursus utrum crimina sint eadem vel minora; an paria, vel majora; utrumve testes ex zelo justitiæ, an ex malignitatis fomite deposuisse credantur; denique utrum ad simoniacam pravitatem deregendam sola dicta testium inducantur, an alia etiam adminicula suffragentur. Hæc omnia sunt ad intelligentiam illius epistolæ distinguenda, sicut ex serie ipsius epistolæ potest perpendere diligens indagator. Ille quidem Pomposianus Abbas, qui jam pridem renunciavit mundo, erat de simonia, perjurio, dilapidatione, ac insufficientia graviter infamatus; cumque per monachos, qui juraverant testimonium perhibere veritati, simonia multis modis videretur esse probata, ipse contra testes multas exceptiones opposuit, conspirationes videlicet, & inimicitias capitales, furtum, & adulterium, ut eos à testimonio removeret. Nos verò, ne innocentia puritas confusa succumberet, vel simoniæ pravitatis effugeret impunita, illas duntaxat exceptiones probandas admisimus, quibus fortè probatis, testes non zelo justitiæ, sed de malignitatis fomite processisse constaret, ut conspirationes, & inimicitias capitales: cæteras autem exceptiones, ut furti, adulterii, propter inhumanitatem hæresis simoniacæ, ad cuius comparationem cætera crimina quasi pro nihilo reputantur, duximus repellendas; quoniam etsi probationes fidem testium debilitarent in aliquo, non tamen evacuarent ex toto, aliis adminiculis suffragantibus, præsertim cum testes de crimine fuerint emendati. Tales igitur contra tales taliter duximus admittendos, sed non secundum rigorem juris; sed secundum temperantiam æquitatis, cum ageretur non criminaliter, ut deponeretur ab ordine; sed civiliter, ut ab administratione amoveretur, tanquam immeritus & damnosus. Et utique tales Prælati ex levioribus causis possunt ab administratione amoveri, maxime per Summum Pontificem, qui potestatem habet non solummodò judicandi, verum etiam disponendi, sicut quorundam religiosorum approbata consuetudo poposcit; unde prædictus Abbas non expectatâ sententiâ, quasi malè conscius sibi cessit.

NOTÆ.

^a *Idem.* Ita etiam legitur in tertia collectio-
ne sub hoc titulo. cap. 4. nullibi tamen exprimitur cui referat Pontifex: tantum ex textu serie cognoscitur, textum hunc esse Glossam præcedentis, siquidem in eo tantum intendit Innocentius exponere quod de testibus criminosis admittendis in causa simoniæ dixerat in textu præcedenti.

^b *Quamvis ad abolendam.* Extat in c. 4. hoc tit. in 2. collect.

^c *Criminaliter.* Quando dicatur iudicium criminale, quando civile, exposui in cap. tua, de Procurat.

^d *Debilitarent.* Quod in crimine hæresis, D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

aliisque fidei causis contingit, in quibus etsi alias non idonei testes admittantur, ut criminosi, & focii ejusdem criminis, cap. in fidei favorem, de hæretic. in 6. tamen eorum fides in parte minuitur, ut probat Corraf. lib. 5. miscel. cap. 20. per tot.

^e *Præsertim.* Non tamen negat Innocentius idem dicendum etsi emendati non sint, in crimine simoniæ, ob cuius gravitatem, etiam criminosi non emendati admittuntur, ut docent Abbas in presenti, num. 9. Felinus num. final. alias nihil speciale daretur hoc casu in crimine simoniæ. Inimici tamen semper repelluntur. Borellus tom. 2. decisionum, ex num. 300.

^f *Amoveretur.* Per viam denuntiationis, aliàs verius est iudicium criminale dici ubi agitur de amotione

K 3

4.

amotione à beneficio, vel administratione, ut resoluit D. Joannes Vela de modo procedendi cap. 1. unde inferit, in Ecclesiis, ubi Episcopus tenetur procedere cum adjunctis in causis criminalibus Ca-

nonicorum, teneri eos recipere, cum agit de amotione alicujus à praebeuda, ex eo, quod ordinem sacrum praebeuda annexum intra tempus à jure assignatum non receperit.

CAPUT XXXII.

Idem Abbati^a Gemblacensi.

Sicut nobis tuis litteris intimasti, cum in Gemblacen. Ecclesia fueris à tenera nutritus aetate, monachus factus ibidem, in aetate maturâ promotus consequenter fuisti ad regimen Ecclesiae^b Florin. Verum Abbate Gemblacen. de medio post sublato Gemblacen. Ecclesia, quae prius te tanquam filium habuerat, inscium & absentem, in Patrem, & Pastorem per electionem canonicam te revocavit. Et quoniam Pastore carebat Leodien. Ecclesia Cathedralis, postquam per dies aliquot moram feceras in Ecclesia Gemblacen. ad Colon. Ecclesiam, quae tua est Metropolis, & proficiscens, ipsius auctoritate in Gemblacen. Ecclesia interim ministrasti. Ceterum postquam in Leodien. Ecclesia fuit Episcopus^d institutus, is à te requisitus electionem de te factam noluit confirmare, aliud non praetendens, nisi quod de minori loco translatus fueras ad^e majorem. Verum cum hæc tibi fieri pro extorquenda pecunia comperisses, sub interminatione anathematis vetuisti, ne pro facto hujusmodi aliqua pecunia offerretur. Et cum quidam de fratribus timorem Dei pra oculis non habentes, interventu munerum ad ipsius Abbatiae regimen aspirarent, te in Ecclesia, quod malum imminens non nisi malo^f posset deprimi, praevidentes, te inconsulto, & penitus ignorante, contra excommunicationis à te factae sententiam venientes promiserunt, & pecuniam etiam persolverunt, sicut tibi postmodum est relatam, & sic ab Episcopo invitatus, institutionem ab eo accepisti liberè, quemadmodum postulabas. Super his ergo nos tua duxit discretio consulendos, si propter promissionem incognitam, & prohibitam, quemadmodum est praemissum, tibi peccati macula infligatur: vel si de promissione nunc tibi cognita, tu cum fratribus, qui fecerunt eam, debeas poenitere; cum in herere nolueris simoniacae pravitati, paratus pro grege Domini subire laborem, vel quamvis te conscientia non accuset, à suscepto regimine, si decreverimus, abstinere. Quamvis autem secundum sacrorum canonum instituta, etiam parvuli, qui cupiditate parentum Ecclesias per pecuniam sunt adepti, eas dimittere teneantur; quia tamen longè diversum est non praebeere consensum, & expressim aliquid prohibere, taliter duximus respondendum: quoniam ex eo quod contra prohibitionem, & voluntatem tuam, à qua postmodum minimè recessisti, aliquis te penitus^h ignorante promisit pecuniam, & exsolvit, praesertim cum aliquis ex his nullâ sit tibi consanguinitate conjunctus, nihil tibi debet quoad poenam, & culpam, sicut credimus, imputari, nisi postea forè consenseris, pecuniam solvendo promissam, aut etiam reddendo solutam: alioquin contingeret, quod alicujus factum insidias inimico parantis, ei damnosum existeret, cui penitus displiceret: & sic aliquis de fraude sua commodum reportaret. Illos autem, qui dederunt pecuniam, vel etiam receperunt, in tantum constat esse culpabiles, quod si excessus eorum esset Ecclesiae manifestus, quae non judicat de occultis, poenam essent canonicam ferendi.

NOTÆ.

1. ^a Gemblacensi.) Gemblacum veteribus Germaniam oppidum, olim Leodienfis, hodie Namurcensis diocesis, intra cuius oppidi moenia constructum est monasterium hoc, quod construxit, adlocavit Gilbertus anno 921. ut referunt de eius origine & amplitudine agentes Aubertus Mireus in orig. Canobiorum Belgia, cap. 29. per totum, Yepes tom. 5. chron. D. Benedicti, anno 921. Buccelinus tom. 1. Germania sacra, verbo Gemblacum. Guiberto ejus Abbati, qui decessit anno 1208. nulla est praesens epistola, quae reperitur inter editas à

Sirleto, fol. 371. & in 3. collect. sub hoc titulo cap. 5.

2. ^b Florinen.) Florinense monasterium etiam est in Germania, in finibus agri, cuius fundationem expressit chronographus Cameracensis lib. 3. his verbis: Gerardi Episcopi patre defuncto, ipse Dominus Episcopus apud Florinas, pro reverentia siquidem loci, quo natus fuerat, immò & pro salute animae patris, & monasterium S. Gungulsi, quod pater imperfectum reliquerat, ad finem perduxit; & alterum S. Joannis ex rebus suis, & fratrum suorum, non tam pulchra edificiorum facie, quam forte operose